

GLAS SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

Leto IV.-1 VOCERO DE LA CULTURA ESLOVENA 8. 1. 1957

„GLAS“ OB VSTOPU V CETRTI LETNIK

„Glas“ je začel izhajati v aprilu 1954 in je bila njegova naloga tedaj ta, da je obveščal o pomenu nastopa Slovenske kulturne akcije, o njenih namenih, prireditvah in knjižnih izdajah, hkrati pa naj bi bil vez med odborom in člani, ki so se začeli zbirati v odsekih ali pa so se kot redni člani odločili podpirati njeno delo s svojimi rednimi prispevki. Ker je bilo jasno, da tako široko zasnovano delo ne bo moglo shajati brez širokega odmeva med nami in brez mecenskih prispevkov tistih, ki to lahko zmorejo, je odbor Slov. kult. akcije menil, da mora imeti na razpolago periodično glasilo, ki naj vse te naloge opravlja. Da je bil „Glas“ v prvem letniku res kos tej svoji nalogi, se je videlo zlasti s tem, kako je skušal vsem posredovati to, kako so Slovenci v zamejstvu in doma razumeli njen nastop. Odmevi v listu so postali prava slika razpoloženja in upov, ki so se stavili v naš nastop.

Kakor pa je bil list slika o položaju na zunaj, tako je postal važen posrednik vsega med nami samimi. Kulturni večeri prvih dveh sezon so ravno po „Glasu“ postali domena nas vseh; naši člani in prijatelji v drugih delih sveta so mogli v njem razbrati, kaj delamo in v čem je glavni poudarek. Vsebina naših prireditev in kulturnih večerov je bila sproti tolmačena, glavna dela in uspehi posameznih članov in sekcij so bili pojasnjeni s primernimi komentarji. Knjižna založba je mogla v listu opozarjati na kritike, ki so izšle v raznih listih in revijah.

Tretji letnik „Glasu“ pa je pomenil še korak naprej. Mesečnik je postal štirinajstdnevnik — kakor so bile glavne prireditve v Buenos Airesu vsek drugi teden, tako je ubral tudi list svoj korak z njim vzporedno. List ni bil več samo informativno glasilo o kulturnih dogodkih v našem in splošnem delu Slovencev v zamejstvu — razvil se je v periodično glasilo z naklado 1500 izvodov in še več. Glavni poudarek prispevkov je bil na komentiranju vsebine kulturnih večerov Slov. kult. akcije in razstav ter ostalih umetnostnih prireditev. Vse to je list opravljal tako, da je uvodnik skušal podati glavne črte vsebine in pomena prireditve, na notranji strani pa je v novi rubriki Obrazi in obzorja skušal podati širši pogled na dogodek ali prireditev, ki je bila takrat ravno na sporedu. Glavno poročanje pa je spet slonelo na čim bolj izčrpnih izvečkih vsebine ali programa o opravljenih večerih. Tako je zelo olajšal potek prireditve same, obenem pa vsem ostalim ki na prireditve niso mogli priti, podal kar najboljše vsebinski pregled.

Na pragu četrtega letnika lista, ki bo verjetno letos svojo naklado še zvišal, pa moramo poudariti, da tak način urejanja in izdajanja našega lista ni posebna novost, vendar je nujnost. V vseh listih se danes odmerja vedno več prostora kulturnim in literarnim pregledom, vsi listi imajo redne literarne in kulturne priloge. Toda to mi bilo več dovolj. Povsod izhajajo zdaj še posebni literarni tedniki ali pa vsaj mesečniki, posvečeni obravnavanju vseh kulturnih, umetnostnih in literarnih problemov. Francozi imajo svoje slavne „Les Nouvelles littéraires“ in „Figaro Littéraire“, Angleži „The Times — Literary Supplement“, Italijani „La Fiera Letteraria“ — in kulturno in literarno ustvarjanje postaja tako vpleteno v miselno snovanje naše vsakdanjosti, da zajema svet tako, kakor je pred sto leti zajemal časopis s svojimi tedaj samo na poročanje in komentiranje omejenimi prispevki. Verjetno ni več daleč čas, ko bodo začeli izhajati dnevniki, posvečeni samo kulturnim in umetnostnim vprašanjem, kakor so bili potrebni v prejšnjem stoletju dnevniki, posvečeni samo političnim in gospodarskim poročilom.

Slovenska publicistika brez skrbi za tak razvoj ne bo mogla shajati. „Glas“ bo skušal — kakor že doslej — spremljati ta razvoj med nami.

IRENEJ FRIDERIK BARAGA
nam govori:

Delu se ne izogibljem, v njem najdem svojo najslajšo uteho. Hočem in moram delati, dokler me Bog ohranja pri dobrem zdravju. Zdaj je največja potreba za delo; lepa setev je že visoko dorasla. Ali naj hlapec, ki za je Gospod poklical k žetvi, stoji s prekrizanimi rokama in gleda, kako tatinski ptiči kradejo in zobljejo zrela zrnja? Ne, meni to ni dano, tudi če bi me imelo stati življenje.

V Šmartinu pri Kranju

Ako se trgovci ne ozirajo nobenega vremena, nobenih težav in nevarnosti, da si pričrbiijo samo nekoliko časa za dobička, ki ga morejo uživati samo do konca svojega kratkega življenja: bi li mar vse to moglo motiti mene, ki nimam drugega namena kakor dobiti duše za nebesa?

Pred odhodom v misijone

Danes sem slišal zelo poučno pridigo o zaupanju na Boga. To zaupanje ne sme biti čutno, to se pravi, na Boga ne smemo samo takrat zaupati, če že vidimo pota in sredstva, s katerimi nam hoče in more Bog pomagati, ali če so nam znani primeri, kako je že tisočkrat pomagal iz enakih stisk in bo torej tudi nam pomagal. Ne, tudi takrat moramo neomahljivo vanj zaupati, ko ne vidimo nobene možnosti več, kako bi nam bilo od pomoči: zaupati moramo, da bo tudi v takih prilikah ukrenil z nami tisto, kar je za nas najbolje... More nam pomagati, hoče nam pomagati!

V dunajskih letih

Bog ničesar ne stori in ne dopusti, kar bi tudi ti ne storil in dopustil, če bi mogel vse dogodke tako dobro prezledati, kakor jih On.

Škof v Marquette

Preljubi moji Kranjci! Šest let je že preteklo, kar sem zapustil našo ljubo kranjsko deželo, kar sem nehal božjo besedo svojim preljubim Kranjcem oznanjati. Ali dasiravno sem tako daleč od vas, več kot dva tisoč ur, je vendar moje srce vedno pri vas. Kakor sem vas pristrčno ljubil, dokler sem še med vami bil, prav tako vas tudi še sedaj ljubim in želim iz celega srca vašega zveličanja. Ker pa ne morem več svetih resnic z besedo oznanjati, sem vam spisal le-te bukve. Prejmite jih v znak moje velike ljubezni do vas in mojih srčnih želja za vaše zveličanje, moji preljubi Kranjci.

Uvod v „Premišljevanje štirih poslednjih reči“

PRVI LETOSNJI IZLET

Slovenske kulturne akcije, namenjen vsem članom in prijateljem, bo v nedeljo 27. januarja jutraj z motornim čolnom na otok HIAWATHA, v Delti Río de la Plata (Tigre). Podrobnosti bomo pravočasno sporočili.

naši večeri

DVA POLETNA KULTURNA VEČERA

Že v tretje je Kulturna akcija po zaključku redne poslovne sezone začela s poletnimi kulturnimi večeri za svoje člane in prijatelje. V razdobju zadnjih desetih dni v lanskem decembru je pripravila kar dva, tokrat na vrtu "Ilirije", v Ramos Mejia.

Na prvem, 21. decembra, je bila v prvem delu na sporedu razglednica izida letošnjega leposlovnega natečaja. V mraku je stopil pred zbrane goste predsednik Ruda Jurčec, ki je prebral naslednje ugotovitve žirije za literarne nagrade:

"Žirija za določitev božične literarne nagrade za leto 1956, v kateri so bili dr. Vinko Brumen, prof. Lojze Geržinič, Ruda Jurčec, dr. Milan Komar, dr. Branko Rozman in Zorko Simčič, se je sešla na definitivno sejo dne 11. decembra. Predsedoval je Ruda Jurčec. Predloženih je bilo pet rokopisov in sicer: tri pesniške zbirke in dve prozi. Žirija je soglasno ugotovila, da nobeno delo ni primerno za nagrado. Rokopisi s šiframi so avtorjem na razpolago v pisarni Slovenske kulturne akcije od 26. decembra naprej."

V drugem delu istega večera je bil predvajan novi francoski film "Napoleon Bonaparte", ki ga je zamislil in režiral znani francoski esejist in publicist Jean Amrouche. Film, ki ga je iz prijaznosti posodil Kulturni oddelek Francoskega veleposlaništva v Buenos Airesu, s presenetljivo dovtetnostjo prikazuje življenje in delo velikega Korzičana na podlagi sodobnih dokumentov, stenskih podob, arhitektonskih stvaritev, skulptur in avtentičnih pokrajinskih posnetkov krajev in dežel, ki so bili priča vzponu in zatonu Napoleonovemu. Predvajanje tega dokumentarnega francoskega dela je bilo odjeknilo pri vseh navzočih.

Drugi kulturni večer v poletni sezoni Slovenske kulturne akcije je bil v soboto dne 29. decembra 1956 v prostorih Ilirije v Ramos Mejia. Na tem večeru je bilo predavanje, posvečeno trideseti obletnici smrti Rainerja Marije Rilkeja, ki je prav ta dan pred tridesetimi leti umrl v sanatoriju v južni Švici.

Predavala je dr. Julija Pajman, ki je s podanim gradivom pokazala, da je dobra poznavalka velike dobe treh genijev, ki jih je tik pred prvo svetovno vojno dala Praga, in ki so bili Rilke, Werfel in Kafka. Med temi je nam najbližji Rainer Marija Rilke, ki je po rodu iz stare družine s Koroške. Pesnika je vezalo mnogo vezi na slovanski svet in je predavateljica podala izčrpno sliko o teh vplivih. Njena razlaga pesnikovega stila je bila poseben višek podanega gradiva, prav tako pa doba, ki je pesnika vezala na velikega francoskega kiparja Avgusta Rodina.

Pri debati je dr. Tine Debeljak — ki je ves večer v imenu literarnega odseka vodil — omenjal vplive, ki jih je imel Rilke na slovensko pesništvo v dobi tik po prvi svetovni vojni. Zato je predavanje ge. Pajman pomemben doprinos, saj v slovenskem slovarstvu dosedaj še nimamo izčrpane študije o Rilkeju.

Navzoči so se predavateljici zahvalili s prisrčnim aplavzom.

poročamo

ŠKOF DR. GREGORIJ ROŽMAN OBISKUJE SLOVENSKE UMETNISKE RAZSTAVE

Škof. dr. Gregorij Rožman, ki je v slovenskih umetnostnih krogih poznan kot velik ljubitelj umetnosti, je v decembru počastil s svojim obiskom tudi obe takratni umetnostni razstavi med nami.

Obiskal je najprej v družbi profesorjev našega tukajšnjega bogoslovja samostojno umetniško razstavo akad. kiparja Franceta Ahčina v galeriji "Huemul", kjer ga je kipar Ahčin sam vodil med razstavljenimi deli. Nekaj dni pozneje pa je s svojim obiskom počastil tudi prizadevanja gojencev naše umetnostne akademije, ko si je ogledal razstavo njihovih del. Na obeh razstavah je naš vladika izrazil svoje globoko občudovanje nad prizadevanjem in stvariteljsko močjo slovenskih umetnikov.

I. FRIDERIK BARAGA

Pretakanje iz nadnaravnega sveta v naravnega je najgloblji smisel vsega socialnega in kulturnega dela. To pretakanje morejo poganjati tisti, ki ustvarjajo, tisti, ki sprejemajo, pa tudi dela sama. Ljudje smo v to skrivnostno soustvarjanje razvrščeni v nekaj stožec. Takih, ki milost naravnost pretakajo v duše in družbo, je malo in še ti so preskušeni in presejani kot Gedeonova vojska. Njihova temeljna lastnost je ponižnost — Baraga je na starost mogel povedati: "V vseh okoliščinah svojega življenja sem imel prav trdno zaupanje v božjo pomoč." — in temeljni zakon pri njih delu je skrit v stavku, da božja pota niso človeška. Zdelo bi se, da je malokdo manj primeren za izredne napore in strogo zadrževanje misijonarjenja med Indijanci kot graščakov edinec pravnik in umet-

niško nadarjeni Maščan Friderik. Za odločne, mogoče od ne udarce po krivoverskem janzenizmu bi človek pričakoval, da jih zadá škof ali bogoslovni profesor in ne neki podeželski kaplan. Ohranitev izrajočega indijanskega jezika v slovu in slovniški opis njegovega ogródja se prilagala jeziku slovcu Kopitarjeve ali Miklošičevega kova, ne pa neutrujmu ribiču duš brez vseh pripomočkov.

Ljudem na vrhu stožca je vse to in še več mogoče prazato, ker se dá kot orodje v vsenično roko Vsevednega, ki daje za neček tisto, čemur mnogi z majhnim lehom posvete celo življenje. Prv zato je Baraga toliko časa "zgubil" z mrvijo in se daroval bratom, je mogel poleg prvega, glavnega: vcepitvi in rjanju božjega kraljestva v sebi in niti — svojemu narodu, dvema plemenoma in eni največjih držav na svetu politi in utrjati temelje kulture in civilizacije, povezati vsa ta občestva na svojski način in končno izoblikovati vsemu človeštvu vzor take vrste, da ne le mrzijo, marveč deluje in živo ustvarja to, ker je pač nastal po najvišjem vnu in iz njega črpa.

Zvestoba Vzoru zapoved vsakemu človeku, geslo vsakega je: "Le eno je potrebno". A vsak ima pri tem svojo pot in s svojo zlobo olajšuje hojo drugim. Baraga je zločno spoznal ključ k vrhu stožca in misijonstvu daroval druge moške poklice: pravno kariero, vodstveni položaj v svojem narodu, ustanovitve družine in gospojno delo v njej, itd. Z zvestobo spoznal poklica pa je mnogim pomagal spoznanja pravega poklica, n. pr. rojstom Pircu, Mraku, školi, Čebulju, Kniharju; omogočil je številna naročila Gusovih slik in s tem razširjanje naše umetnosti po Ameriki; podobno slugo je napravil ljubljanski tiskarski obrti; s svojimi božnimi knjigami poživljal verskega duha svojega ljudstva in prispeval k njegovi omiki, s svojimi poročili in pismi je

obrazi in obzorja

širil njegovo obzorje. Vse to pa ima ne le svojo lastno ceno, ne služi samo pretakanju iz nadnaravnega sveta v naravnega, temveč životvorno sodeluje tudi pri ustvarjanju ljudi, ki so poklicani naravnost v kulturno delo v ožjem smislu. Kdor staršem utrjuje vero in poštenje, ta ima zaslugo tudi pri vzgojnih, znanstvenih ali umetniških uspehih njihovih otrok. Kakor bi brez Hofbauerja, Dolinarja in toliko drugih ne bilo takega Barage, tako bi brez Barage ne bilo takega Luke Jerana pa najbrž tudi ne takega Valjavca ali Jenka, Grohanja ali Župančiča. Pretakanju iz nadnaravnega sveta v naravnega odgovarja v naravnem svetu pretakanje iz ene panoge v drugo, iz ene kulturne plasti v drugo.

Živa vernost in cerkveni duh sta Baragovo delo doma namerila v nasprotje s tedaj še močnim jožefinstvom, zlasti pa z janzenizmom, ki je bil in deloma še ostaja nevaren preoblikovanju našega značaja, zel vodnik v našem razmerju do Boga in ljudi in mračnjaški svetovalec v kulturnih vprašanjih. Velika je bila njegova posredna krivda: ker se je enačil s pravovernostjo, so se nasprotniki janzenističnih enostranosti in pretiravanj zdeli — drugim in sebi — nasprotniki katolicizma ali Cerkev sploh; janzenizem je na debelo obsojal in se zaletaval v "iveri v oči" in take sodbe so se uveljavljale tudi pri nepazljivih nejanzenistih; zato so si kulturne delavce lastili liberalci, pozneje marksisti — opirajoč se tudi na janzenistično zgrajene sodbe, ali vsaj na pritrjevalni molk katoliškega tabora ob obsodbah drugih.

Se ena misel v zvezi z nekako debato med nami o "izvoznem blagu". Baragovo delo je brez dvoma tako blago. Zvestoba poklica je kot navrženo dodala še to dobroto za narod, iz katerega je izšel: prav s tem, ko je kot misijonar moral v svet, je ta pobilje lahko ugotovil njegovo veličino. Po njej ceni ves narod. Upravičeno, če je v njem takih osebnosti veliko... A. G.

ŠKOF BARAGA SE JE RODIL PRED 160 LETI V ČASU, KO STA SVET PRETRESALI DVE REVOLUCIJI. LETA 1776 SO SE ZDRUŽENE DRŽAVE SEVERNE AMERIKE ODCEPILE OD ANGLIJE IN NASTOPILE POT SVOBODE IN SVOBODNOSTI. LETA 1789 JE IZBRUHNILA FRANCOŠKA REVOLUCIJA IN SPROŽILA PREOBRAZBO EVROPE.

V TEH SVOJIH ČASIH JE BARAGA ZAL POSLANSTVO SLOVENSTVA V TIHI SLUŽBI RESEVANJA DUŠ V ZDRUŽENIH DRŽAVAH IN USTALITVI SLOVENSKE KULTURE NA DUHOVNIH TEMELJIH.

ZA NAMI STA V 20. STOLETJU ŽE DVE REVOLUCIJI IN DVE SVETOVNI VOJNI. TISTO, KAR JE PRED 150 LETI POSVETILO BARAGOV SLUŽBO SLOVENSTVU, NAJ VODI DANES VSA NAŠA DUHOVNA IN KULTURNA STREMLJENJA.

KRONIKA III. ZIMSKE SEZONE KULTURNE AKCIJE

Tretja redna sezona kulturnih večerov Slovenske kulturne akcije v poslovnem letu 1956-57, ki se je zaključila z izredno uspešno razstavo slikarskih gojencev umetnostne akademije, izkazuje lepo število 17 kulturnih večerov, ki so trajali, povečinoma v razdobju po štirinajst dni, od maja do decembra lanskega leta. Ta tretji venec kulturnih večerov, ki je zdaj za nami, je izkazal, da med nami kulturno prizadevanje in ustvarjanje raste, da se globina in izvirnost večata in da zajema zanimanje za kulturne vrednote med Slovenci v zamejstvu čedalje širši krog rojakov. Večere je letos obiskalo precej čez dva tisoč rojakov (povprečna udeležba je bila do osemdeset ljudi in enem večeru), da ne omenjamo koncertov, gledaliških predstav in slikarskih razstav, kjer je bil obisk še številnejši. Po vsebini so nam letošnji kulturni večeri pokazali, kako ubrati stik s svetovno aktualnostjo, ne zapostavljajoč pri tem tiste vrednote, ki jih slovenska kulturna tvornost po svoji narodni in duhovni samoniklosti sama po sebi izžareva.

Redna sezona lanskih kulturnih večerov se je pričela z uvodnim v soboto 5. maja, ko je prof. A. Geržinič govoril o "Nekaterih problemih naše umetnostne kulture". Temu je dva tedna pozneje sledil večer "Cankar, Kette, Sardenko — ob osemdesetletnici" s predavanjem Tineta Debeljaka in z bralno uprizoritvijo Cankarjeve "Lepe Vide". O "Tvorcih zgodovine" je v okviru lani ustanovljenega historičnega odseka predaval France Glavač, medtem ko so na junjskem literarnem večeru nastopili z branjem in recitacijami lastnih del Ruda Jurčec, Ljerk Lavrenčič, Lojze Novak, France Papež in Zorko Simčič. Likovni odsek se je v tej sezoni prvič predstavil z globoko zamišljenim predavanjem, ki ga je o kiparju Goršetu, njega osebnosti in delu imel umetnostni zgodovinar Marijan Marolt. Dvestoletnico rojstva prvega slovenskega dramatika A. T. Linhartarja je počastil gledališki odsek s krstno predstavo njegove prve tragedije "Miss Jenny Love". Posebno pozornost je vzbudil v avgustu mesecu večer filozofskega odseka s predavanjem univ. prof. dr. Ivana Ahčina o sodobni temi "Filozofija avtomacije". Naslednji večer je bil posvečen otvoritvi slikarske razstave Milana Voloviška, ki je bila odprta dva tedna in jo je obiskalo lepo število naših rojakov pa tudi tujcev. O "Filozofiji združbe" je štirinajst dni pozneje v okviru filozofskega odseka govoril dr. Milan Komar, medtem ko se je literarni odsek na desetem kulturnem večeru spomnil pesniškega genija Franceta Balantiča. Glasbeni odsek je svoj prvi nastop posvetil spominu dvestoletnice rojstva W. A. Mozarta s koncertom njegove komorne glasbe; koncert je privabil lepo število plemenite glasbe žejnega občinstva. Dogodek zase je bila dvakratna uprizoritev T. S. Eliotove komedije "The Cocktail Party — Družba pri koktajlu", ki jo je z velikim uspehom v prevodu pesnika Franceta Papeža pripravil gledališki odsek. Kritiko sodobnih in starejših eksistencialističnih filozofov je v svojem predavanju dva tedna pozneje podal univ. profesor dr. Ignacij Lenček. Stoletnico Roberta Schumannove smrti se je spomnil glasbeni odsek na svojem drugem koncertu, ko so ustvarjalni člani in gostje izvajali odlomke iz mojstrove komorne glasbe. Lep odziv je doživel tudi aktualno predavanje dr. Tineta Debeljaka "Uvod v zgodovino komunistične revolucije v Sloveniji". Končali pa so se kulturni večeri, kot že omenjeno, s prvo razstavo del gojencev umetnostne akademije Slov. kult. akcije.

Večina večerov je bila lani v prijetnem, intimnem Bullrichovem salonu, v mestnem središču, skoraj vsi ob sobotah. Linhartov in Mozartov večer sta bila v ramoški farni dvorani, medtem ko je bila Eliotova "Družba pri koktajlu" uprizorjena na pravem gledališkem odru. Voloviškova razstava je bila v razstavnih prostorih draguljarne Boyú, razstava umetnostne akademije pa v novih prostorih na Iliriji.

V razdobju od maja do decembra so pri Kulturni akciji izšle naslednje nove publikacije: Dva nova zvezka revije "Meddobje" (zaključni II. letnika in prvi III. letnika), Vrednote III. knjiga, monumentalna izdaja "France Balantič" z vsem pesniškim bogastvom njegovim. "Glas", ki je glasilo Kulturne akcije, se je s peto številko iz mesečnika spremenil v štirinajst-dnevnik in je skozi vse leto slovenske rojake po vseh kontinentih nadrobno seznanjal z vsem našim delom in ustvarjanjem.

Velika kulturna dogodka pa sta tudi obe samostojni razstavi naših ustvarjalnih članov, profesorjev na umetnostni akademiji: akad. slikarice Bare Remec in akad. kiparja Franceta Ahčina. Razstavi nista bili v okviru prireditve Kulturne akcije. Obe pa sta želi tako pri tujcih kot pri rojakih iskreno občudovanje in lepa priznanja. Slovenska likovna umetnost se tudi na ameriškem jugu po svojih dveh najvišjih ustvarjalcih odlično predstavlja svetovni javnosti.

V nasi ustvarjalci

Član historičnega odseka Slov. kult. akcije dr. Rajko Ložar je postal s 1. januarjem t. l. kustos in ravnatelj mestnega muzeja v Manitowocu, Wisc. Izmed 13 kandidatov za to mesto so izbrali dr. Ložarja kot najbolj kvalificiranega.

Slovenski del razstave ob katoliških socialnih dnevih od 18. do 20. novembra 1956, namenjenih za angleško govoreče predele Kanade v Torontu, sta uredila naša člana likovnega odseka akad. kipar France Gorše in slikar Božidar Kramolc. V prvem oddelku so bili razstavljeni leseni izdelki, ljudske vezenine, vse edicije Slovenske kulturne akcije in izdanja drugih slovenskih založb. Drugi oddelek je obsegal publikacije o komunističnih nasiljih nad Slovenci in zadevne statistične preglednice. V tretjem oddelku sta razstavila svoje umetnine Gorše in Kramolc. Gorše je pokazal dve skupini angelov v lesu, doprse Barage, Harmonikarja in Gallusa ter pet osnutkov v žgani glini, Kramolc tri olja in dve grafiki, med njima najnovejšo sv. Boštjana, ki jo je napovedal kot zastavljeno rešitev posebne likovne problematike že v Meddobju III.

odmevi

Torontska "Slovenska država", št. 11 (20. novembra 1956) prinaša oceno "Dhaulagiri", ki jo je napisal F. T. Navaja vsebinsko, izraža prepričanje, da bo knjiga bralca zagrabil, in ugotavlja, da je "Dhaulagiri" vsekakor lepa pridobitev v slovenski književnosti. — Ista številka poroča o III. knjigi "Vrednot".

"Katoliški glas" v Gorici z dne 15. novembra 1956, št. 46, je prinesel oceno, ki jo je napisal o "Dhaulagiri" o. i. Križnik piše med drugim: "Slov. kult. akcija v Buenos Airesu, ki je knjigo izdala, je napravila veliko veselje ljubiteljem gor. Ko človek prebira knjigo, se mu zdi, kot bi sam hodil z Bertonecem po nevarnih poteh in skrivnostnih deželah... Popisovanje raznih dogodkov se vpleta v ta čarobni svet, da uživaš in trepetaš, se navdušuješ in bojiš kot ekspedicija, ki se je podala na to dolgo pot. — Oprema knjige je res lična. Tisk jasn in poglavja lepo razvrščena. Kar pa da poseben poudarek knjigi, so številne krasne fotografije. Dodaš srep videl podobne posnetke samo v knjigah dr. Kugyja... Slov. kult. akciji smo iz srca hvaležni za ta knjižni dar, ki bo še bodočim ročvom pričal, da naši ljudje po svetu ne držijo križem rok, ampak se udeležujejo na vseh poljih ter tako seznanjajo svet z nami in z našo kulturo."

O "Dhaulagiri" je prinesla tudi tržaška "Demokracija" z dne 23. novembra 1956, št. 47, toplo pisano oceno: "Slov. kult. akcija iz Buenos Airesa nas je zopet presenetila z novo knjigo. To pot nam Bertonec kot prvi Slovenec, ki se je podal na Himalaje, popisuje težavno pot... Potopis in vzpenjanje po ledenikih sta tako napeto popisana, da kar vlečeta bralca, ki knjige ne more odložiti, dokler je

ni prebral... Knjiga je zelo lepo opremljena in polna fotografij... Morda so najlepši tisti trenutki, ko nam pisatelj prikazuje svojo veliko ljubezen do prijatelja-planinca Tončka Pangerca in do vodje odprave Francisca Ibañeza, katera je knjiga tudi posvečena... Slika Pangerca je zdaj skupno s slovensko zastavo in misijonskim križem na najvišje doseženi točki. — Vsakemu ljubitelju planin bo ta knjiga prinesla veliko veselje, saj ob takem prikazovanju tako zaživi, kot da bi se sam vzpenjal po ledenih stenah Himalaje."

doma in po svetu

Gledališka skupina, ki jo vodi filmska igralka Alida Valhi, je gostovala dalj časa v Trstu. Član te skupine je tudi Slovenec Andrej I. Božič. V slovenski oddaji tržaške radijske postaje je dvakrat govoril in je smatralo vodstvo postaje obe oddaji za "najzanimivejši v ciklu takih oddaj". Tržaški radio v slovenski oddaji stalno poroča o njegovih nastopih po Italiji in drugod.

Ciril Kosmač je za četrti letnik Naše sodobnosti (1956) napisal povest Balada o trobenti in oblaku in bi morala izhajati skozi vse leto. Toda v zvezku 7/8 je nadaljevanje izpadlo in uredništvo je objavilo na platnicah pojasnilo, da bo nadaljevanje izšlo v prihodnjem zvezku. Toda nadaljevanja ni bilo in v 10. številki je objavilo obvestilo, da je uredništvo "začasno prenehalo z objavljanjem Balade o trobenti in oblaku" in upa, "da bo svoj dolg do naročnikov in bralcev poravnalo kasneje".

Slovenski umetnostni zgodovinarji v domovini so odkrili v cerkvi sv. Ahaca nad Senovim na Dolenjskem čudovito lepe in prav dobro ohranjene freske iz 16. stoletja. Zdaj poročajo, da bo ljubljanski muzej skušal rešiti tudi dragocene freske v znani "lutrovske kapeli" na gradu v Sevnici. Na omenjene freske so že skoraj pozabili.

3. UMETNIŠKA LOTERIJA SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

bo imela širši obseg kot dosedanja tovrstni prireditvi. Namenjena je članom, naročnikom in prijateljem po vsem svetu. Število umetnikov, ki bodo prispevali umetnine, je podvojeno. Poleg likovnih umetnin so med dobitek tudi literarne umetnine: pet celotnih izdanj Slovenske kulturne akcije!

Cena srečkam: 10 pesov, ½ dolarja, 200 lir, četrt funta, 150 fr. frankov. Na razpolago bodo pri poverjenikih Slovenske kulturne akcije po vseh deželah od 1. februarja naprej.

ŽREBANJE V ZAČETKU MAJA

Poverjeniki, člani, naročniki in prijatelji Slovenske kulturne akcije! S prodajo oziroma odkupom srečk njene umetniške loterije boste pripomogli k čim izdatnejši podpori te naše važne ustanove v slovenskem zamejstvu. Lepo vabljene k požrtvovalnemu sodelovanju!

V vsako slovensko stanovanje — čim več slovenskih umetnin!

Vsem članom in naročnikom naše ustanove sporočamo, da je Slovenska agencija po svojem uradniku g. Ludviku Štancerju poverjena sprejemanju vplačil članarin, naročin in vsakršnih drugih vplačil za Slovensko kulturno akcijo. Uprava in blagajnik lepo prosita vse, ki bi se g. Štancer pri njih oglašil, da ga ljubезnivo sprejmejo in se poslužijo prilike, da na lahek način poravnajo svoje zaostale obveznosti.

„GLAS“ je štirinajstdnevnik. Izdaja ga Slovenska kulturna akcija, Alvarado 350, Ramos Mejía, FCNDFS, B. Aires, Argentina. Ureja uredniški odbor. Tiska tiskarna „Federico Grote“. (Ladislav Lenček C.M.), Montes de Oca 320, Buenos Aires.

Osmyletna francoska pesnica Minou Drouet je izdala svojo prvo javno zbirko poezij pri švicarski založbi Kister. Za poprej je pri založbi Julliard v Parizu izšla zbirka njenih pesmi, vendar v omejenem številu in samo za ozek krog občinstva. Ko je letos šla na počitnice, so jo vprašali, katero knjigo bo vzela s seboj. Odgovorila je, da ji je najljubša spremljevalka za to pot knjiga matematika Evarista Galoisa "Reševanje enačb z več neznankami".

V Buenos Airesu je v teh dneh doživel svojo južnoameriško premiero znameniti moderni angleški film "The Prisoner — Jetnik", ki ga je režiral Peter Glenville in v katerem igra naslovno vlogo, po totalitarnem režimu preganjanega kardinala sloviti angleški igralec Alec Guinness. Film spominja na zločinski proces proti orskemu primasu, kardinalu Mindzsenyju, vendar je v svoji dramski zgradbi docela neodvisen od resničnih zgodovinskih dogodkov, pa morda prav zato še toliko bolj prepričljiv. Alec Guinness, stalni igralec Eliotovih dram, eden izmed vrhov sodobnega angleškega gledališča, se je ob snemanju tega filma tako zaživel v svojo vlogo, da je še pred krstno predstavo prestopil iz anglikanstva v katoliško Cerkev.

Figaro objavlja vsako soboto posebno številko "Figaro Littéraire". V začetku novembra je razpisal anketo med francoskimi književniki o dogodkih na Madžarskem. Komunistem so med drugimi obsodili Gabriel Marcel, Roger Nimier, Pierre Gascar, Louis Martin-Chauffier in Albert Camus. Tako pravi v svojem odgovoru Camus, da so nekateri francoski književniki premalo kritično gledali na komunizem, ker "njih filozofija ni bila filozofija, pač pa nihilističen kult izvršenega dejstva".

Druga knjiga mlade francoske pisateljice Françoise Sagan (stara 21 let) "Un certain sourire" je postala v nekaj dneh v ZDA "bestseller". Že prva knjiga "Bonjour tristesse" je zavzela v nekaj tednih prvo mesto, novo knjigo pa kritiki priporočajo ne pod njenim pravim naslovom, ampak podobno s prvo knjigo "Bonjour ennui — Pozdravljen, dolg čas".